

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Punctum Difficultatis 1. Proponuntur Argumenta utriusque partis.
Negativæ partis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

Sanctiſta, & ante eos Calviniani. Sed Libertas non ſtat in illa negatione coactionis: quod ipſum ordinariè probatur: quia Beati non coguntur amare Deum, & tamen illum non libere amant. Intellectus ſuppoſito aſſenſu præſentiarum non cogitur ut aſſentiat. Concluſio coactio enim & invitum, in hoc genere coincidunt, non invitum autem intellectus aſſentitur Concluſioni. Et certè circa objectum ſuum veritas potentia actu à ſe profecto, non facit id quod alius dicerem potentiam ſenſitivam invigilare delectari, ſi vel ſemel cum tendentia in objectum contemperatum principiis potentia tendentis, dicatur ſtare invitum.

Deinde negatio coactionis videtur eſſe aliud negativum, cum tamen eſſe liberum ſit quod ex communi apprehenſione poſitivum.

RESPONDEBIS. Quod intellectus violentiam revera haberet in aſſentiendo Concluſioni non eſſet potentia neceſſaria.

CONTRA: Quia præſcindendo à quaſtione de voce; Quæro, an cogatur, vel non cogatur intellectus ad aſſentiendum? ſi cogitur? reſpondetur argumentum factum. Si non cogitur? Ergo conſentit liberè: quod falſum: quidquid ſit, non debet dici pati violentiam id quod neceſſarium eſt. Deinde etiam potentia neceſſaria poſſunt pati violentiam: nam Lapis deorſum etiam projectus cum impetu, violentiam habet, & tamen eſt potentia neceſſaria ad motum deorſum: homo item habet potentiam neceſſariam productivam motus progreſſivi, & tamen in motu progreſſivo violentiam pati poteſt, ſi protrudatur.

PROBATUR 3. Tum quia vel liberum eſt homini eſſe liberum, vel non eſt liberum? neutrum dici poteſt: Ergo neque dici poteſt libertatem ſtare in negatione coactionis. Min. probatur, ſi non eſt liberum homini ut ſit liber, ergo cogitur, ergo contra reniſum voluntatis eſt liber. Si autem eſt liberum illi: Ergo non cogitur ut ſit liber: quod ipſum non cogitur ut ſit liber, quem rogo ſenſum habere? ſi enim dicas, non cogit homo ſe, ut ſit liber; ridiculum eſt: nam pro illo priori, quo debet poni homo, debent præintelligi principia productiva illius, adeoque productiva illius in eſſe liberi: non ſupponitur autem ante poſitionem hominis, homo non ſe cogens ut ſit liber. Non etiam poteſt dici, quod Deus non cogat hominem ut ſit liber, adeoque liberè eſt liber: quia ſi id verum eſt, tunc huius poſitionis, homo eſt liber, ſenſus erit, hominem non cogit Deus, ut ſit liber: quod dici non poteſt. Ponamus enim, quod cogat Deus hominem; vel erit liber, vel non: Si non erit liber, ergo falſum eſt illum cogi ut ſit liber: Si autem erit liber? Ergo cum coactione ſtat libertas. Tum, quia poſſibilis eſt talis libertas quæ ſtet cum indifferentia, & cur non erit noſtras? Tum, quia quando aliquid in

rationalibus ſit contra reniſum voluntatis, illud eſt coactum & tollit libertatem: tunc quæro, ille reniſus voluntatis, vel ſupponit potentiam liberam vel non ſupponit? Si non ſupponit: Ergo nec facit; quia nullus actus in eo eſſe conſtituit potentiam, quod ab ea participat: atque ita cum reniſus voluntatis ſit liber, debet ſupponere potentiam à qua proficiſcitur liberam: Si ſupponit potentiam liberam: Ergo datur libertas ante elicium reniſum voluntatis, contra quem agit coactio.

Neque valet ſi dicas, quod ſola actualis libertas conſiſtat in negatione coactionis, non autem ipſius potentia. Non enim eſt major ratio unius quàm alius: & ſi libertatem actus ſalvas per indifferentiam, ſalvare poteris & potentia libertatem. Tum, quia falſa eſt hæc affirmativa, omne neceſſarium habet indifferentiam ad utrumlibet, alias & objecta haberent indifferentiam: Ergo vera eſt hæc, nullum neceſſarium habet indifferentiam ad utrumlibet, quia in propoſitione neceſſaria, ſi ſit affirmativa falſa, debet eſſe vera negativa. Poſita veritate illius negativæ, vera erit oppoſita hæc alia diverſæ appellationis, omne ſcilicet contingens habet indifferentiam ad utrumlibet: Quæ ſimul eſt contraria illi negativæ nullum neceſſarium habet indifferentiam ad utrumlibet. Cum autem omne liberum ſit contingens, omne etiam liberum habebit indifferentiam ad utrumlibet. T. q. per oppoſitos non paucos in idem coincidere deberet non coactum & naturale: dicunt enim non eſſe liberum quia eſt naturale vivere animam: & tamen hæc duo communi etiam apprehenſione differunt.

DIFFICULTAS II.

An Libertas ſit prædicatum eſſentiale?

PRÆMITTO 1. Non eſſe quaſtionem de actu libero reduplicativè accepto: Nam certum eſt quod illi eſſe liberum ſit eſſentiale, ſicut eſſentiale eſt accidenti eſſe accidens.

PRÆMITTO 2. Senſum quaſiti hunc eſſe; An eſſe liberum dicat prædicatum aliquod intrinſecum, quod non dicit actus neceſſarius, conſequenter an actus liber idem in entitate poſſit vel poruerit eſſe neceſſarius.

PRÆMITTO 3. Sentire Hurt. & cum eo Eſparza aliosque, eſſentialem eſſe actui libero libertatem. Negat uterque Suarez, Vaſquez, Arriaga, Oviedo.

Punctum Difficultatis 1.

Proponuntur Argumenta utriusque partis. Negativa partis.

1. RATIO eſt. Quæ utitur Rec. Suar. quia Libertas actus dicit in obliquo requiſita ad ſe, qualis eſt advertentia, decretum conditionatum, concursus indifferens: hæc autem

p

sunt

P.
110D
WSKi
A. e. Z.
VI

sunt extrinseca actui, & possunt variari illo persistente: & ita actus qui incepit sine advertentia, potest continuari cum advertentia.

RESPONDERI potest. Retorquendo Argumentum. Relationi terminus est extrinsecus in sententia ipsius Recent. Suarez, nunquidne jam relatio persistere poterit variato termino? Facile item negabunt Oppositi, quod idem actus fieri possit cum advertentia & in advertentia, dicentque similes esse, sed non eosdem. Et licet differentias istas in ipso exercitio actus, potentia quæ elicit actum, discernere non possit, negabunt tamen quod in re, idem erit actus.

2. RATIO est quæ utitur Arriaga: Actus liber libertate contrarietatis, non differt à necessario quoad speciem, ergo saltem libertas contrarietatis non est actui essentialis: Ergo nec libertas contradictionis. Antecedens probatur, quia idem est amor Dei sive habeas paratum concursum ad odium habendum, sive non.

RESPONDERI potest. Quia cum necessitate quoad speciem stat adhuc libertas contradictionis: Hæc ipsa erit actui essentialis. Probatio etiam Anteced. ex dictis negatur.

INSTAT idem. Datur determinari ad actum amoris vel odii, ita ut alterutrum necessario elicere debeam, Petrus autem determinetur non nisi ad amorem, ille amor tam est mihi liber, quam Petro.

RESPONDETUR. Hoc ipsum esse quod negant Oppositi, ulteriusque probandum fuisset.

3. RATIO est Oviedi. Actus Liber est ille, qui provenit à principio indifferenti, sed est extrinsecum actui libero provenire ab hoc principio: quia actui amoris supponere ex parte principii duplicem cognitionem, unam quæ ducit ad amorem, aliam quæ ad odium, per accidens est; scilicet illa quæ ducit ad odium; ducens enim ad odium non influit in amorem, sed ab eo retrahit.

RESPONDETUR hoc Argumentum multum probare; Quia probat etiam actui libero, quæ liber est, non esse essentialem libertatem; quia in illum non influit per se cognitio, quæ retrahit ab objecto. Directè etiam Responderi potest. Actui scilicet amoris quæ amor est, accidentale esse, imò impertinens supponere cognitionem, quæ ducit v. g. ad odium; non tamen actui libero, sub formalitate liberi.

Addo, quod cogitatio inclinans ad amorem non juvetur cogitatione retrahente ab amore, per modum principii motivi, juvatur tamen à cognitione retrahente ab amore, per modum principii in esse liberi actus constituyente. Sic v. g. species impressa ut concurrat ad hanc speciem actus potius, non juvatur à potentia vitali, licet in ratione ponentis actum vitalem juvetur à potentia vitali. Et universaliter fieri potest ut duo principia concurrentia ita se habeant

ut unum non juvet aliud, in una ratione, juvet in alia.

4. RATIO ejusdem est. Idem actus qui procedit à voluntate Dei, & decreto ejus indifferente, procedere potest à decreto ejusdem determinato. Quia decretum Dei applicat omnipotentiam, nec ipsa per se influit: Ergo sive omnipotentia ex vi hujus, sive ex vi illius decreti applicetur; idem erit principium immediate attingens effectum: Ergo nec variabitur actus. Quia quotiescunque principium immediate attingens effectum est omnino idem, effectus potest esse idem. Addit, decretum applicans omnipotentiam habet se ita, sicut mea potentia loco motiva applicans ad deambulationem; sed eadem erit deambulatio, sive ab hac, sive ab illa voluntate applicetur: Ergo eadem erit volitio sive ab hoc, sive ab illo decreto omnipotentia applicetur.

RESPONDETUR. Voluntatem Divinam non esse causam immediatam effectus, sed non nisi applicativam ad effectum. Cæterum ipsa omnipotentia continet diversos concurrenti modos, hinc ex ea potest sequi nunc liber, nunc necessarius actus. Principium illud: quoties, cunque est causa immediata idem est effectus, tunc solum verificatur, quando eodem modo agit causa: negabunt autem oppositi, eodem modo acturam omnipotentiam in casu productionis actus necessarii. Instantia de deambulatione non tenet, quia illi utpote actui externo, nunquam primitiva libertas convenire poterit.

INSTAT idem. Non implicat contradictionem ut prædeterminet Deus efficaciter voluntatem ad ponendum actum, quem prævidet posse liberè à voluntate fieri: Ergo idem actus qui est liber potest esse necessarius. Antecedens probatur, si id non posset fieri, idem non posset, quia ille actus per se & essentialiter dependet à decreto indifferenti: vel idem non posset fieri, quia & esset necessarius, utpote procedens à principio determinato, & simul esset liber extrinsecus, & naturæ suæ: neutra ex his repugnantia sequitur: non prior, quia actus immediate non pendet à decreto Dei. Non sequitur etiam secunda repugnantia, quia ille actus non produceretur à principio determinato, & etiam ab indifferenti: Ergo non sequeretur illum fore necessarium & liberum.

RESPONDETUR. Non eundem actum, sed similem aliquo modo à Deo prædeterminandum. Et licet à decreto secundum se spectato non pendeat actus liber; pendet tamen ab illo prout applicante omnipotentiam. Negabitur etiam quod idem omnino actus sit futurus necessarius: diceturque illam prædeterminationem implicare: quia ex vi essentiae suæ, quæ nondum manet confutata, deposcit actus liber, ne prædeterminetur.

INSTAT 2. Idem. Sequitur ex opposito senten-

RESPONDETUR Ant. In sententia identi-
ficante sibi potentias falsum est; si ly essentialiter

2. ARGUMENTUM est Hurt. Actus liber est objectum specialis complacentiæ vel dispi- centiæ Divinæ, quale objectum non est actus necessarius: Ergo liber, habet aliquam intrinse- cam perfectionem quam non habet necessarius. Antecedens probatur, quia aliàs non præmia- ret Deus actum bonum liberum, nec puniret malum, si non esset verum Antecedens, & ta- men ad præmium & vituperabilitatem suppo- nitur libertas.

RESPON.

RESPONDETUR. Communiter duplicia esse Entia circa quæ versatur complacentia: alia quidem simplicia & absoluta; qualis est entitas, Angelus, qui simplex cum sit, propter suam perfectionem placet Deo. Alia autem quæ placent, sunt composita, & ea quæ sic placent non placent propter perfectionem quam habent singula seorsim accepta, sed prout conjuncta reliquis. Sic pulchritudo non est quid simplex, sed quoddam aggregatum ex pluribus, & pulchritudinis partes non placent secundum se, sed secundum quod conjunguntur ceteris: nam idem nasus si esset in fronte brevior, & in facie curtiore non placeret; in proportionata autem facie placet: idemque proportionaliter applicari debet ad displicentiam; nam is nasus qui displicet sub fronte parva, placeret sub magna. Quod dicitur de complacentia vel displicentia in ordine physico, dici potest, de displicentia in ordine moralis: sic estus carniū, qui secundum se spectatus placere potest, si fiat die Jovis, displicet si fiat die Veneris. Porro in istis quæ displicent, vel complacentiæ sunt objectum, suntque ex pluribus composita, fieri potest, ut unum seorsim spectatum amabile sit, conjunctum cum altero odibile; sic idem cibus, si apponatur sapiat, si misceatur cum altero desipit, ita & propositio boni placere potest, conjuncta cum amore mali displicet.

RESPONDETUR 2. Concesso Ant. Neg. Conf. Quia ad hoc ut aliquid reddatur dignum odio non est necesse tanquam aliquid intrinsecum dicere illud objectum odibilitatis: Sed sufficit dicere tanquam aliquid necessario connexum. Unde etiam quando aliquid de novo displicet, non est necesse advenire aliquid mali in se: Sed sufficit ut in conjuncto illo, resulter aliquid, quod sit odio dignum, quamvis non omnia seorsim sumpta, sint odio digna.

INSTABIS 1. Cum actus liber per nos compleatur etiam advertentia, propositio ipsa non dicitur mala, sed sola actio voluntatis. Cujus ratio non potest reddi nisi quod intrinsecam malitiam habeat actus liber, quam non habet advertentia.

RESPONDERI potest. Advertentiam in seipsa, esse quid commune ad bonum & malum, utque completum ex advertentia & volitione reddatur malum, ponitur determinatio ab ipso met actu voluntatis. Et sicut pes rectus non est claudus, quamvis determinetur ad claudicationem à pede curvo; nec Deus est causa peccati, quia concursus illius, & voluntas sancta non determinat ad peccatum, sed ipsa causa secundum determinantis habeat actus voluntatis, vel sequens advertentiam; vel post advertentiam continuatus, sit ut soli illi tribuatur malitia.

3. ARGUMENTUM est. Procedere à voluntate, à cognitione indifferenti, itemque con-

curso, sunt hæc omnia essentialia actui libero. Ergo & libertas.

RESPONDETUR. Hæc omnia esse non nisi quid extrinsecum intrinsecè requisitum.

4. ARGUMENTUM est. Ratio liberi in actu, est ipsa actio, quæ est quid intrinsecum sibi.

RESPONDETUR. Rationem liberi secundum id quod dicit in recto esse quid intrinsecum; non autem secundum ea, quæ dicit extrinsecè, & in obliquo.

5. ARGUMENTUM. Si non sit libertas intrinsecum quid actui, non habebunt potioritudo libertatem actus interni, quam exteri.

RESPONDETUR. Fore adhuc rationem: quia externæ actiones proficiscuntur à principio ad unum determinato, nec sunt capaces primitive participandi illud extrinsecum prædictum libertatis, sed illud participant non nisi mediante actu interno.

INSTABIS. Principium liberum reducitur ad actum secundum per operationem liberam formaliter: Ergo hæc dicit aliquid ad a quod est distinctum ab ipso principio.

RESPONDETUR. Actus liber per suam entitatem distinguitur realiter à suo principio, licet non secundum omnia, quæ importat, adeoque non secundum posse esse & non esse, quod idem tam actui quam potentia convenit. Et sicut Pater distinguitur realiter à filio, non tamen distinguitur realiter à seipso prout importato ab eodem filio; sic & in præsentia. Concedi ergo potest activa libertas potentia, passiva actui.

Punctum Difficultatis 2.

Deciditur de Difficultate.

PRÆMITTO 1. Sicut in Metaphysica duplicem possibilitatem agnovimus; unam intrinsecam, quæ est in connexionem prædicatorum essentialium sita; & aliam extrinsecam sitam in causis potentibus producere effectum: ita & in præsentia possumus ponere duplicem Libertatem, unam extrinsecam & activam, quæ est ipsamet potentia; & ipsamet prærequisita indifferentia; & aliam libertatem intrinsecam, & quasi passivam, quæ est ipsemet actus prout connotans ipsas potentias indifferentes.

PRÆMITTO 2. Libertatem passivam duoducere. Unum in Recto, hoc est ipsam entitatem actus; & aliud in obliquo hoc est prædictum posse esse & non esse. Illud posse esse & non esse, non potest importari ab actu intrinsecè, & tanquam aliquid intrinsecum.

RATIO. Tum quia sicut non sunt multiplicanda entia sine necessitate, ita nec intrinsecanda; nulla autem necessitas intrinsecandi actui illud posse esse, & non esse. Tum quia posse esse & non esse desumitur relatè ad ipsummet principium: Ergo sicut principium non est intrin-